

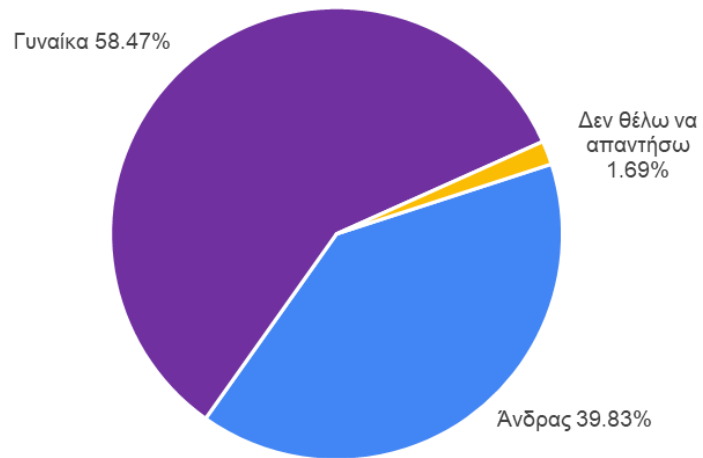
«Φύλο, Δημόσιος Χώρος & Κινητικότητα στην Πόλη»

Κατερίνα Νικολοπούλου
CIVINET Greece-Cyprus
Υπεύθυνη Μελών &
Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

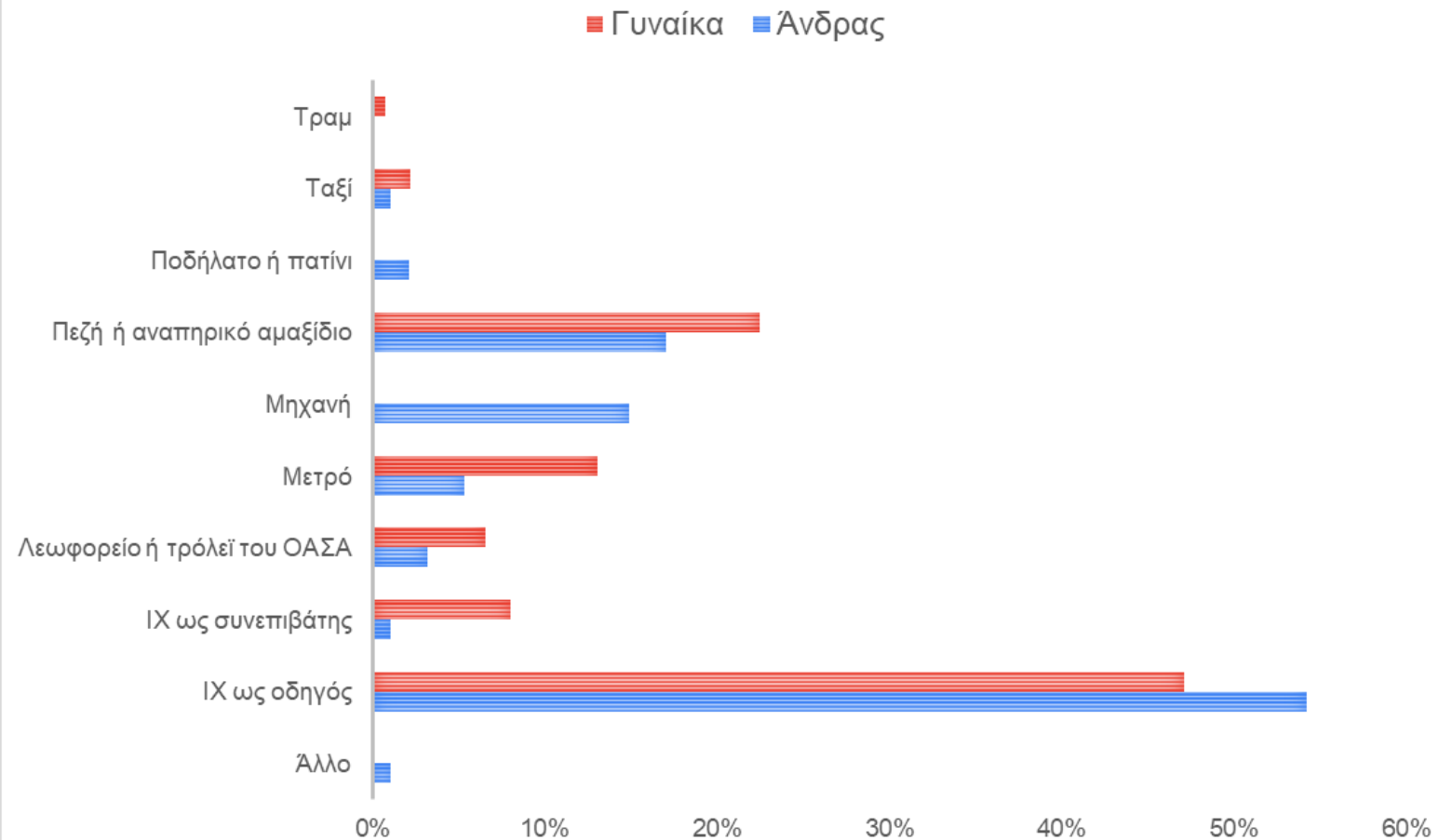
Κοσμάς Αναγνωστόπουλος
CIVINET Greece-Cyprus
Συντονιστής Δικτύου

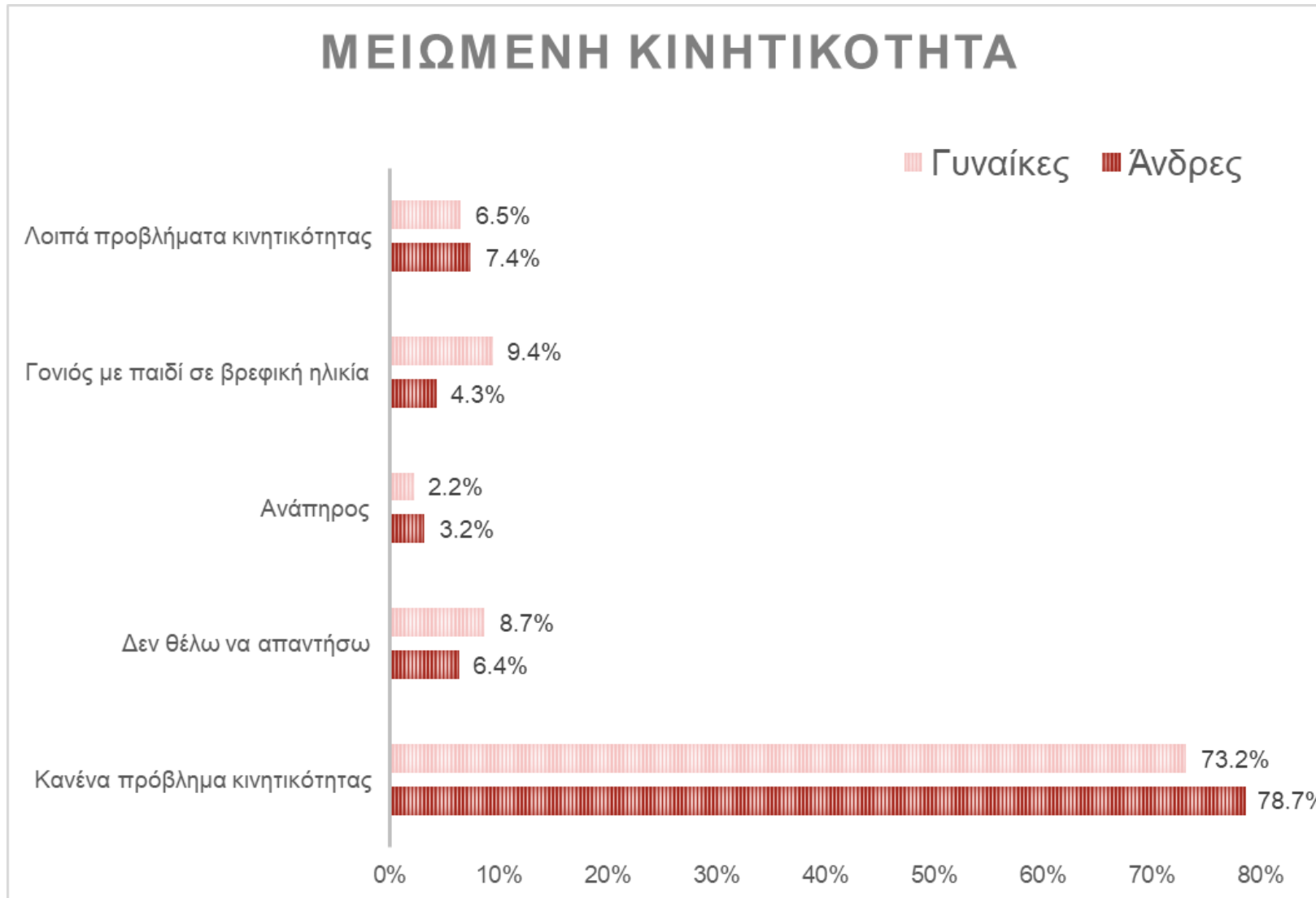
Στατιστικά του ΣΒΑΚ σε σχέση με το φύλο

Φύλο

ΚΥΡΙΟ ΜΕΣΟ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

Ενδεικτικός κατάλογος μέτρων του ΣΒΑΚ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ

- 1 **Θεσμική και Πραγματική Μείωση των Ταχυτήτων στα 30χλμ/ώρα σε όλο το Τοπικό Δίκτυο**
- 2 **Κατασκευαστική Υλοποίηση Άρθρου 34 ΚΟΚ σε όλο το Τοπικό Οδικό Δίκτυο**
- 3 Συνδρομητικό Σύστημα Υπηρεσιών Κινητικότητας (Mobility as a Service)
- 4 Δίκτυο Αυτοματοποιημένων Χώρων Στάθμευσης και Κοινής Χρήσης Οχημάτων Μικροκινητικότητας (Micromobility Hubs)
- 5 Αναδιοργάνωση του Συστήματος Εμπορευματικών Μεταφορών και Τροφοδοσίας των καταστημάτων
- 6 Ανανέωση του Δημοτικού Στόλου με Καθαρότερα και Μικρότερα Οχήματα
- 7 **Ενημέρωση, Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση των Πολιτών, των Μαθητών και των Επαγγελματιών**
- 8 **Ενίσχυση της Κινητικότητας των Ευάλωτων Πολιτών**
- 9 **Ενίσχυση της Συμμετοχής των Πολιτών**
- 10 **Ίδρυση Παρατηρητηρίου Κινητικότητας και Δημόσιων Χώρων**
- 11 Πλαίσιο Κινήτρων και Αντικινήτρων
- 12 Μελέτες

Ενδεικτικός κατάλογος μέτρων του ΣΒΑΚ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΞΟΝΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

13 Παρεμβάσεις στους μεγάλους Οδικούς Άξονες της πόλης

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

14 Εφαρμογή Συστημάτων Μονοδρομήσεων

15 **Χαρακτηρισμός Περιοχών της Πόλης ως "Μηδενικών Εκπομπών και Ατυχημάτων"**

16 Ειδικές Παρεμβάσεις σε Περιοχές με Μεγάλες Κλίσεις

17 Σύστημα Ελεγχόμενης Στάθμευσης σε Εμπορικά Σημεία της πόλης

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΚΤΥΑ ΟΔΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

18 **Δίκτυο Ήπιας Κινητικότητας και Προσβασιμότητας**

19 **Αναβάθμιση της Δημόσιας Συγκοινωνίας**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

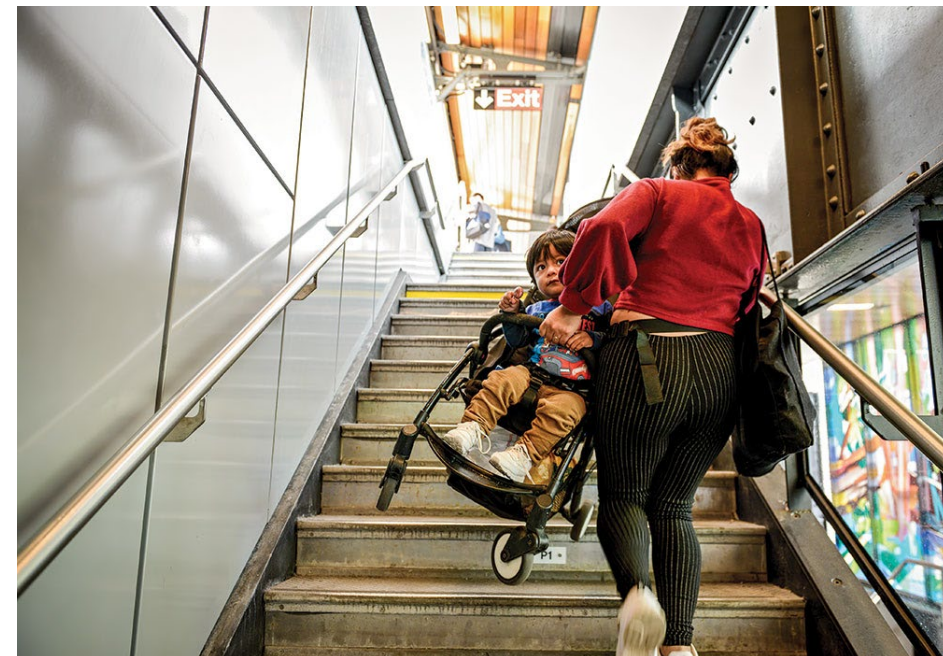
20 **Βελτίωση της Κινητικότητας στις Πλατείες και στα Πάρκα της πόλης**

21 Παρεμβάσεις Οδικής Ασφάλειας σε Κόμβους και Οδικά Τμήματα

22 Δίκτυο Υπαίθριων και Στεγασμένων Χώρων Στάθμευσης ΙΧ

23 Εύρυθμη Λειτουργία των ΤΑΞΙ

24 Χωρικές και λοιπές Θεσμικές Παρεμβάσεις

Μαρτυρίες γυναικών

«Δεν είναι όταν φεύγω, αλλά όταν φτάνω, όταν είμαι ήδη στο δρόμο μου, στο δρόμο για το σπίτι, που προσεύχομαι στον να φτάσω με ασφάλεια.»

«Είναι στο δρόμο της επιστροφής, όταν είναι ήδη σκοτάδι και δεν ξέρεις ποιος μπορεί να σε περιμένει στο δρόμο.»

«Είναι απλά απάισιο. [Τα πεζοδρόμια] είναι σπασμένα και γεμάτα τρύπες. Μερικές φορές πρέπει να περπατάμε στο οδόστρωμα.»

«Πρέπει να περπατάς πολύ κοντά στο πεζοδρόμιο, αλλιώς σε πατάνε τα αυτοκίνητα. Είναι πολύ δύσκολο όταν κουβαλάς ένα παιδί.»

«Προσπαθούμε πάντα να περπατάμε εκεί που υπάρχουν περισσότεροι άνθρωποι γύρω μας - με αυτόν τον τρόπο νιώθουμε πιο ασφαλείς.»

«Η παρουσία των καταστημάτων μας δίνει μια αίσθηση ασφάλειας.»

Θεμελιώδεις απαιτήσεις για τον πολεοδομικό σχεδιασμό με βάση το φύλο:

- σχεδιασμός των υπηρεσιών μεταφορών με βάση την αρχή της ισότητας των φύλων,
- ενίσχυση οικολογικών μοντέλων, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού μιας πόλης μικρών αποστάσεων,
- ανάκτηση της κοινωνικής και οικιστικής λειτουργίας των δρόμων της πόλης, ώστε οι γυναίκες να μπορούν να μετακινούνται με ασφάλεια και ανεξαρτησία στο δημόσιο χώρο,
- ενσωμάτωση των διαφορετικών χρηστών των δημόσιων μεταφορών (γυναίκες, παιδιά και ηλικιωμένοι) στη διαδικασία σχεδιασμού (π.χ. με τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων).

Η επισφαλής **κατάσταση των πεζοδρομίων**, ο ανεπαρκής **δημόσιος φωτισμός** και οι **δρόμοι με πολύ λίγους ανθρώπους** σε αυτούς είναι όλοι σημαντικοί αποτρεπτικοί παράγοντες για το περπάτημα.

Στο μέλλον, το περπάτημα πρέπει να αναγνωριστεί ως **μέσο μεταφοράς πρώτης προτεραιότητας** σύμφωνα με την εθνική πολιτική αστικής κινητικότητας, εξασφαλίζοντας έτσι μέτρα και τις υποδομές που είναι απαραίτητες για την προώθησή του.

- Υιοθέτηση μιας αστικής πολιτικής που ενσωματώνει τη στέγαση, την κινητικότητα, τη χρήση γης και την κατοχή διάσταση, και την προώθηση μιας ανάπτυξης μεικτών χρήσεων για μεγαλύτερη ζωτικότητα στους δρόμους και τους δημόσιους χώρους.
- Να δοθεί προτεραιότητα στο περπάτημα ως μέσο μεταφοράς, ιδίως για μικρές αποστάσεις και αλυσιδωτές μετακινήσεις.
- Να χαρακτηριστεί το δίκτυο πεζοδρόμων, ιδίως στις περιοχές με χαμηλό εισόδημα.
- Επαρκείς συνθήκες προσβασιμότητας.
- Ενθάρρυνση της δημόσιας χρήσης τη νύχτα, ιδίως γύρω από τις στάσεις λεωφορείων.
- Εφαρμογή του δημόσιου φωτισμού με επίκεντρο τους πεζούς, εξαλείφοντας τις σκοτεινές περιοχές, ιδίως γύρω από στάσεις λεωφορείων και μετρό.
- Συνεχής παρακολούθηση της κίνησης των πεζών μέσω μετρήσεων, ιδίως πριν και μετά τις αστικές παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στους πεζούς.

Ο αριθμός των γυναικών που χρησιμοποιούν καθημερινά το ποδήλατο ως όχημα είναι μικρός. Οι γυναίκες θεωρούν την έλλειψη **κατάλληλων υποδομών** για ποδήλατο και την **κυκλοφοριακή βία** ως τα κύρια εμπόδια στη χρήση του ποδηλάτου ως μέσου μεταφοράς.

Ωστόσο, αναγνωρίζουν τις ιδιότητές του και δηλώνουν την επιθυμία τους να το χρησιμοποιήσουν για να αποκτήσουν αυτονομία και να μειώσουν τα έξοδα των δημόσιων μεταφορών. Το ποδήλατο πρέπει να υιοθετηθεί ως μέσο μεταφοράς κατά προτεραιότητα, εξασφαλίζοντας έτσι κατάλληλα μέτρα και υποδομές για την προώθηση της χρήσης του.

- Προτεραιότητα στο ποδήλατο ως μέσο μεταφοράς, ιδίως σε αλυσιδωτές μετακινήσεις προς πολλαπλούς προορισμούς και για μικρές αποστάσεις.
- Επέκταση των υποδομών ποδηλασίας, ιδίως σε περιοχές με χαμηλό εισόδημα.
- Προώθηση της σύνδεσης μεταξύ των τμημάτων της υποδομής ποδηλασίας για να εξασφαλιστεί η συνέχειά της, ιδίως σε τμήματα όπου υπάρχουν αστικά εμπόδια (όπως δρόμοι υψηλής κυκλοφορίας), μέσω ασφαλών διασταυρώσεων, πεζοδρόμων ή κατάλληλων διόδων, καθώς και άλλων στοιχείων για τη διέλευση των εμποδίων αυτών.
- Εξασφάλιση της σύνδεσης της υποδομής ποδηλασίας με τις δημόσιες εγκαταστάσεις και τα μέσα μαζικής μεταφοράς.
- Εφαρμογή δημόσιων εγκαταστάσεων στάθμευσης ποδηλάτων και σχαρών ποδηλάτων.
- Συνεχής παρακολούθηση της χρήσης των ποδηλάτων μέσω καταμετρήσεων, ιδίως πριν και μετά την εφαρμογή της ποδηλατικής υποδομής, με ανάλυση των δεδομένων ανά φύλο.
- Μείωση των ορίων ταχύτητας για την προώθηση ασφαλέστερων δρόμων για χρήση ποδηλάτου.

Λόγω του μεγάλου αριθμού **θανάτων** που σχετίζονται με την κυκλοφορία, η κυκλοφορία γίνεται αντιληπτή και βιώνεται από τις γυναίκες με αρνητικό και βίαιο τρόπο λόγω των **υψηλών ταχυτήτων** των οδηγών και της **μη συμμόρφωσης με τους κανόνες** οδικής κυκλοφορίας.

Η βία που σχετίζεται με την κυκλοφορία πρέπει να αντιμετωπιστεί κατάλληλα και πρέπει να υιοθετηθεί η σωστή δέσμη μέτρων για να εξασφαλιστεί ότι η οδική ασφάλεια θα αποτελέσει προτεραιότητα στις πολιτικές αστικής και δημόσιας υγείας.

- Υιοθέτηση μιας πολιτικής "Vision Zero" για την εξάλειψη των θανάτων που σχετίζονται με την κυκλοφορία.
- Μείωση των ταχυτήτων στους αστικούς δρόμους, υιοθετώντας ως πρότυπο αναφοράς μεταξύ 10 και 30 km/h για τους τοπικούς δρόμους, 40 km/h για τους συλλεκτήριους δρόμους και 50 km/h για τους αρτηριακούς δρόμους.
- Να τηρείτε το μέγιστο όριο ταχύτητας των 50 km/h στους αστικούς δρόμους, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που εκδίδει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας.
- Εφαρμογή μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας, ιδίως στους τοπικούς δρόμους.
- Βελτίωση των υποδομών διέλευσης πεζών και των χρόνων διέλευσης σε διασταυρώσεις με φωτεινούς σηματοδότες.
- Να δοθεί έμφαση στη συνύπαρξη με τους πεζούς και τους ποδηλάτες κατά την εκπαίδευση των οδηγών.
- Προώθηση προγραμμάτων συνεχούς επανεκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των οδηγών λεωφορείων και ταξί, με ιδιαίτερη έμφαση στη φροντίδα των πεζών και των ποδηλατών.

Τα μέσα μαζικής μεταφοράς διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη ζωή των γυναικών, οι οποίες **εξαρτώνται** από αυτά για όλες τις δραστηριότητές τους: εργασία, φροντίδα της οικογένειάς τους και οικιακές εργασίες, πρόσβαση σε υπηρεσίες εκπαίδευσης και υγείας και δραστηριότητες αναψυχής. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις για τη διασφάλιση υπηρεσιών υψηλής ποιότητας.

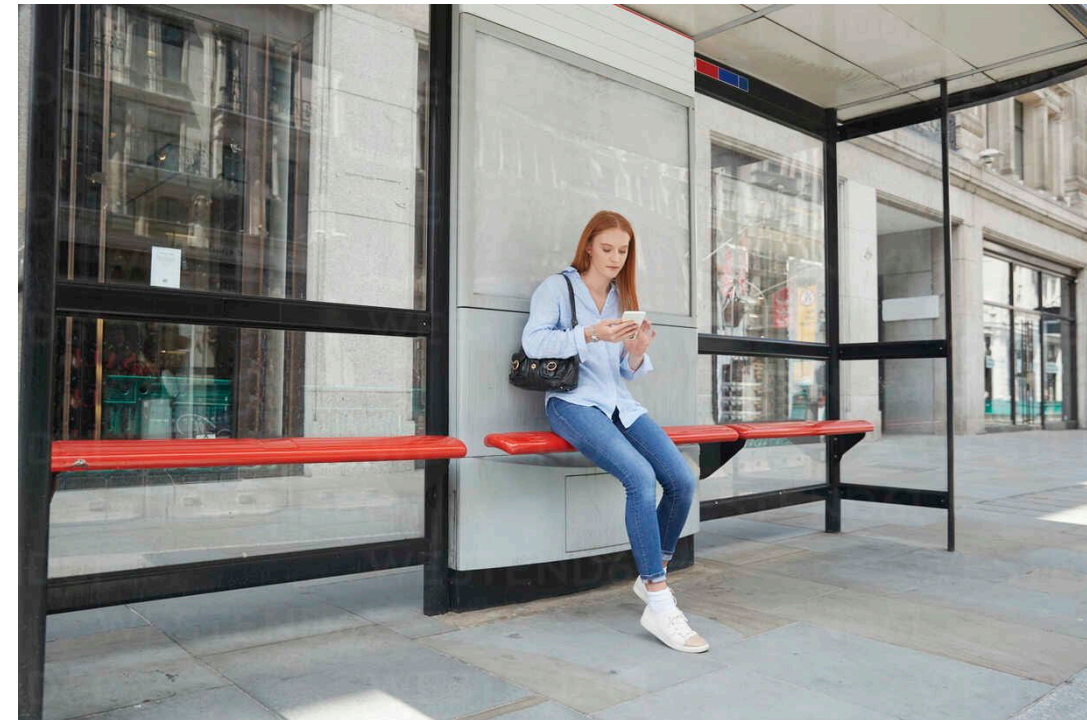
Το συμβατικό σύστημα λεωφορείων πρέπει να είναι **αξιόπιστο, βολικό και γρήγορο**. Η υπηρεσία πρέπει να βελτιωθεί. Αποτελεί ανάγκη η δημιουργία μιας ευρείας χωρικής έκτασης και βελτιστοποιημένης λειτουργίας του δικτύου και η εξασφάλιση επαρκούς **συχνότητας και αξιοπιστίας** του προγράμματος, μεταξύ άλλων και σε περιόδους εκτός αιχμής και σε Σαββατοκύριακα. Οι στάσεις των λεωφορείων πρέπει να είναι σχεδιασμένες για **άνεση και ασφάλεια** και θα πρέπει να παρέχουν βασικές **πληροφορίες** σχετικά με το σύστημα.

Τα συστήματα ταχείας μεταφοράς πρέπει να επεκταθούν, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι δημόσιες μεταφορές έχουν προτεραιότητα στους δρόμους με μεγάλη κυκλοφοριακή συμφόρηση και ότι η κάλυψη επεκτείνεται σε περιοχές που δεν υπάρχει μέχρι τώρα.

- Επένδυση στην τελειοποίηση της διαδικασίας συλλογής δεδομένων, ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη διαχείριση των λειτουργιών και του σχεδιασμού, με την εφαρμογή δεδομένων που λαμβάνονται από GPS, τα ηλεκτρονικά εισιτήρια και τα συστήματα επιχειρησιακού ελέγχου.
- Διεξαγωγή συχνών ερευνών σχετικά με την αντίληψη των χρηστών για πτυχές όπως η άνεση, τα επίπεδα πληρότητας, ο χρόνος «παύσης» σε κάθε στάση, ο χρόνος αναμονής και η αξιοπιστία του συστήματος, ιδίως κατά τη διάρκεια της νύχτας, προκειμένου να κατανοηθούν τα επίπεδα ικανοποίησης των γυναικών χρηστών και να είναι σε θέση να προτείνουν αλλαγές. Οι έρευνες αντίληψης που διεξάγονται με τους χρήστες του συστήματος θα πρέπει να παρουσιάζουν στοιχεία κατανοημένα ανά φύλο, φυλή, εισόδημα, μέσο μεταφοράς και ώρα της ημέρας.
- Να συντηρούνται επαρκώς οι δρόμοι στους διαδρόμους ταχείας διέλευσης και σε αυτούς με αποκλειστικές λωρίδες λεωφορείων, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ταχύτητες μπορούν να διατηρηθούν όπως προβλέπεται.

Μέσα Μαζικής Μεταφοράς / Αστική Συγκοινωνία

- Υιοθέτηση οχημάτων με χαμηλό δάπεδο για να διευκολύνετε η επιβίβαση/αποβίβαση.
- Εφαρμογή δικτύου αποκλειστικών λεωφορειολωρίδων/διαδρόμων.
- Αύξηση της συχνότητας και της κανονικότητας των λεωφορείων, ιδίως εκείνων που εξέρχονται από τους τερματικούς σταθμούς μετεπιβίβασης κατά τις ώρες αιχμής.
- Επένδυση στη διαχείριση της λειτουργίας του συμβατικού συστήματος λεωφορείων για την εξασφάλιση της κανονικότητας και της αξιοπιστίας, ιδίως τη νύχτα και τα Σαββατοκύριακα.
- Να υπάρχει σύστημα συμβατικών λεωφορειακών γραμμών με ελάχιστη συχνότητα τη νύχτα και τα Σαββατοκύριακα.
- Να εφαρμοστούν υποδομές για στάσεις λεωφορείων με άνεση και ευκολία, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τις γραμμές και τα δρομολόγια.

Η **παρενόχληση** και η **σεξουαλική βία** θεωρούνται μέρος της καθημερινής ζωής των γυναικών στα μέσα μεταφοράς και στους δημόσιους χώρους. Ο φόβος της βίας περιορίζει το δικαίωμα της γυναίκας να έρχεται και να φεύγει ελεύθερα, να έχει πρόσβαση στην εργασία, τις σπουδές και τις ευκαιρίες αναψυχής και να απολαμβάνει την πόλη όπως επιθυμεί. Ακριβώς όπως και η αστική βία, η έμφυλη βία πρέπει να αντιμετωπιστεί για να διασφαλιστεί η αυτονομία των γυναικών επί των σώματός τους και την ασφάλεια για την άσκηση του πλήρους δικαιώματός τους στην κινητικότητα.

Μπαγκλαντές

Στο πλαίσιο ενός έργου που διαχειρίζεται η **Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης** και επικεντρώνεται στις μικρές πόλεις και τις αγροτικές περιοχές του Μπαγκλαντές, στόχος είναι η **βελτίωση μιας σειράς εγκαταστάσεων υποδομών**, όπως μικροί δρόμοι, γέφυρες, αποβάθρες και οχήματα μεταφοράς.

Το έργο αυτό έχει λάβει υπόψη του τις **ειδικές ανάγκες των γυναικών** (τουαλέτες, ξεχωριστοί πάγκοι στην αγορά, χαμηλότερα σκαλοπάτια στα λεωφορεία κ.λπ.

Επέτρεψε επίσης το **15% των μικρών επιχειρήσεων** που βρίσκονται κατά μήκος των υπό κατασκευή δρόμων να προορίζεται για γυναίκες.

Οι θέσεις των επιχειρήσεων αποφασίστηκαν μετά από **διαβούλευση με τις γυναίκες**.

Bolzano

Το 2005, η πόλη του Bolzano δημιούργησε το Time and Schedule Plan για να βοηθήσει τους πολίτες στη **συμφιλίωση των οικογενειακού και εργασιακού χρόνου**. Η εφαρμογή του βασίστηκε σε μια εκτεταμένη διαβούλευση που περιελάμβανε μια σειρά από ενδιαφερόμενους από διάφορους τομείς πολιτικής. Σύμφωνα με αυτές τις πολιτικές, η δημοτική αρχή ανέπτυξε μια σειρά πρωτοβουλιών με ιδιαίτερη **έμφαση στις ταξιδιωτικές ανάγκες των γυναικών**.

- **"Taxi Rosa" (Ροζ ταξί)** - ένα ειδικό ταξί / υπηρεσία ταξί που είναι **διαθέσιμη σε όλες τις γυναίκες κατά τις βραδινές ώρες και τη νύχτα** μεταξύ 10 μ.μ. και 6 π.μ. (με μια παράταση, από τις 8 μ.μ. έως τις 6 π.μ., για γυναίκες άνω των 65 ετών) σε μειωμένες τιμές (έκπτωση 3 ευρώ ανά διαδρομή),
- **Χώροι στάθμευσης αποκλειστικά για γυναίκες "Parcheggi Rosa"** (Ροζ πάρκινγκ) που προορίζονται γύρω από την πόλη: είναι εύκολα προσβάσιμοι, καλά φωτισμένοι και κοντά σε εξόδους στα γκαράζ,
- **Μεγαλύτερη ευελιξία των ωρών και των προγραμμάτων των δραστηριοτήτων** οι οποίες τείνουν να σχετίζονται περισσότερο με τις γυναίκες (π.χ. παιδικός σταθμός ώρες λειτουργίας) προκειμένου να κατανέμονται καλύτερα οι ανάγκες των γυναικών κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Η πρωτοβουλία δείχνει ότι **με σχετικά μικρό οικονομικό βάρος, οι τοπικές διοικήσεις θα μπορούσαν να προσφέρουν απτά οφέλη για τις γυναίκες** και να ικανοποιήσουν τις προσδοκίες τους σε σχέση με την ασφάλεια, παρέχοντας έγκυρες εναλλακτικές λύσεις έναντι του ιδιωτικού τρόπου μετακίνησης. ή την ενίσχυση του επιπέδου ασφάλειας των δημόσιων επιλογών.

Το μέτρο αυτό έχει υιοθετηθεί από πολλές χώρες και πόλεις στον κόσμο, όπως **το Ηνωμένο Βασίλειο, το Μεξικό, η Ρωσία, η Ινδία, το Ντουμπάι, το Ιράν, η Βιέννη, το Βερολίνο, το Μάλμο**.

Παραδείγματα Καλών Πρακτικών

Βιέννη – Συμπερίληψη & Ισότητα Φύλων – Φωτεινοί Σηματοδότες

let's go together

feeling

the voice of love

Καμπάνιες για την καταπολέμηση των σεξουαλικών παρενοχλήσεων σε δημόσιους χώρους και μέσα μαζικής μεταφοράς

Λονδίνο, Παρίσι, ΗΠΑ, Λατινική Αμερική, Ασία, κ.α.

Παραδείγματα Καλών Πρακτικών

Μάλμο – Παρεμβάσεις σε δημόσιους χώρους για συμπερίληψη των νέων ανθρώπων και συγκεκριμένα των έφηβων κοριτσιών σε εξωτερικές δραστηριότητες

Λιουμπλιάνα – “The Gentlemen’s E-Bus” / “Courtesy Rides”

Ευχαριστούμε!

Κατερίνα Νικολοπούλου
CIVINET Greece-Cyprus
Υπεύθυνη Μελών &
Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
kn@civinet.gr

Κοσμάς Αναγνωστόπουλος
CIVINET Greece-Cyprus
Συντονιστής Δικτύου
ka@civinet.gr